

S
ygn. akt IV U 301/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 listopada 2023 roku w Sieradzu

odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 24 maja 2023 r. Nr (...)

w sprawie M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z udziałem zainteresowanego T. K.

o wysokość renty rodzinnej

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje M. K. prawo do przeliczenia renty rodzinnej dla jednej osoby w wysokości 85% świadczenia jakie przysługiwałoby zmarłej D. K., od daty złożenia wniosku z 27 lutego 2020 r.;

oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt IV U 301/23

UZASADNIENIE

Decyzją z **24.05.2023r.** ZUS II Oddział w Ł. **odmówił** M. K. **prawa do przeliczenia renty rodzinnej** po zmarłej 24.12.2015r. D. K..

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zmiana warunków podziału renty ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych nastąpiła od września 2020r., na wniosek z 11.09.2020r.

Nie podzielając powyższej decyzji M. K. złożył odwołanie wnosząc o zmianę decyzji i wyrównanie renty rodzinnej pomiędzy 1/2 z 90%, a należnym do wysokości 85% świadczenia zmarłej za okres od 1.05.2019 – 30.09.2020. Odwołanie poparł pełnomocnik strony ustanowiony w sprawie w osobie C. S. (babcia), ustanowionej jako rodzina zastępcza. Precyzując odwołanie pełnomocnik wniósł o przeliczenie renty rodzinnej M. K. od 1 maja 2019 – 31 sierpnia 2020, gdyż za wrzesień ZUS wyrównał świadczenie.

Zainteresowany T. K. - ojciec wnioskodawcy przyłączył się do odwołania.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosi o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. K., ur. (...)

W dniu 29.01.2016r. T. K. w imieniu własnym i małoletniego syna M., złożył w ZUS wniosek o rentę rodzinną po zmarłej 24.12.2015r. D. K. (wniosek z załącznikami/akta ZUS).

Decyzją z 23.02.2016r. ZUS II Oddział w Ł. przyznał T. K. oraz M. K. prawo do renty rodzinnej od dnia 24.12.2015r. tj. od daty śmierci D. K.. Renta rodzinna była przekazywana na rachunek bankowy wskazany przez T. K. (decyzja k. 33 – 34, pismo k. 67/akta ZUS).

Przed Sądem Rejonowym w Łasku III Wydział Rodzinny i Nieletnich, toczyło się z urzędu z udziałem T. K., C. S. i J. S., postępowanie w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad małoletnim M. K.. Postanowieniem z 19.02.2019r. w sprawie III Nsm 69/19, Sąd Rejonowy w Łasku udzielił zabezpieczenia na czas trwania postępowania poprzez umieszczenie małoletniego M. K. ur. (...) w rodzinie zastępczej spokrewnionej C. i J. S., wyłączając przedstawicielstwo ustawowe rodzica biologicznego w sprawach dot. leczenia małoletniego upoważniając rodzinę zastępczą do podejmowania wszelkich decyzji w tym zakresie (**postanowienie k. 71/akta ZUS**).

Prawomocnym postanowieniem z 24.05.2019r. Sąd Rejonowy w Łasku III Wydział Rodzinny i Nieletnich ograniczył władzę rodzicielską T. K. nad jego małoletnim synem M. K. ur. (...) w Ł. przez umieszczenie małoletniego w rodzinie zastępczej u C. i J. S. ustalając, że miejscem za mieszkania małoletniego będzie każdorazowo miejsce zamieszkania rodziny zastępczej w osobach C. i J. S. (**postanowienie k. 72/akta ZUS**).

W dniu 27.02.2020r. do ZUS wpłynęło pismo opiekunów prawnych wnioskodawcy, informujące, że postanowieniem Sądu Rejonowego w Łasku z 19.02.2019r., sygn. akt III Nsm 69/19, zostali ustanowieni rodziną zastępczą dla wnuka M. K. i wnoszą o weryfikację decyzji o przyznaniu renty rodzinnej (**pismo k. 65/akta ZUS**).

W odpowiedzi pismem z 20.04.2020r., ZUS poinformował C. i J. S., że do Oddziału ZUS nie wpłynął wniosek o zmianę sposobu przekazywania świadczenia, ani też żadna informacja wskazująca na to, że dotychczasowy opiekun utracił prawa rodzicielskie i nie sprawuje opieki nad dzieckiem (**pismo k. 67/akta ZUS**).

W dniu 11.09.2020r., do ZUS wpłynęło pismo C. i J. S. o dokonanie zmiany sposobu wypłaty renty oraz liczby osób uprawnionych do świadczenia. Do pisma zostały dołączone dwa postanowienia SR w Łasku (**pismo z załącznikami k. 70-72/akta ZUS**).

Decyzją z 19.10.2020r., ZUS z urzędu wstrzymał T. K. wypłatę renty rodzinnej od 1.09.2020r., tj. od najbliższego terminu płatności świadczenia (**decyzja k. 75 – 76/akta ZUS**).

Kolejną decyzją z 19.10.2020r. ZUS przeliczył rentę rodzinną od 1.09.2020r., tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, dokonując zmiany warunków dotychczasowego podziału renty ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych, **przyznając rentę po zmarłej D. K. dla jednego uprawnionego - M. K. (decyzja k. 73/akta ZUS).**

Decyzją z 19.10.2020r. **za miesiąc wrzesień 2020r. ZUS wypłacił M. K. wyrównanie renty rodzinnej wraz z rentą za październik (pismo ZUS z 18.10.2021r. k. 122/akta ZUS).**

Decyzją z 10.11.2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że T. K. pobrał nienależnie świadczenia za okres od 1.05.2019 – 30.09.2020 w łącznej kwocie 12607,30zł. z tytułu renty rodzinnej, zobowiązując w/w do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za ten okres w kwocie należności głównej 12607,30zł., ponieważ postanowieniem Sądu z 24.05.2019r., została ograniczona władza rodzicielska T. K. i małoletni syn M. K. został umieszczony w rodzinie zastępczej (**decyzja k. 78/akta ZUS**).

Od decyzji z **10.11.2020r.**, T. K. złożył odwołanie. Prawomocnym wyrokiem z 7.06.2022r. Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołanie. Wyrok uprawomocnił się od 15.06.2022r. (**akta IV U 196/22**).

W dniu 9.02.2022r., do ZUS wpłynęło kolejne pismo C. S. o przeliczenie renty rodzinnej dla wnuka M. K. po jego zmarłej matce D. K., za okres od 14.02.2019 – 31.08.2020 (k. 131/akta ZUS).

W odpowiedzi ZUS poinformował, że wniosek nie może zostać rozpatrzony, gdyż toczy się postępowanie przed sądem w sprawie nienależnie pobranych świadczeń przez T. K. (**pismo k. 133/akta ZUS**).

W dniu 22.03.2023r., do ZUS wpłynęło kolejne pismo C. S., do którego załączyła odpis prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Łasku z 24.05.2019r., sygn. akt III Nsm 69/19 oraz postanowienia z 19.02.2019r. z uzasadnieniem (**k. 134 - 138/akta ZUS**).

W dniu 24.04.2023r., do ZUS wpłynęło pismo M. K. o wypłatę należnej kwoty części renty rodzinnej za okres od 1.05.2019 – 30.09.2020 (**pismo/akta ZUS**).

Decyzją z **24.05.2023r.** ZUS II Oddział w Ł. **odmówił** M. K. **prawa do przeliczenia renty rodzinnej** po zmarłej 24.12.2015r. D. K.. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zmiana warunków podziału renty ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych nastąpiła od września 2020r., na wniosek z 11.09.2020r. (**decyzja/akta ZUS**).

Powyższy niesporny stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym, w tym akt tut. Sądu IV U 196/22. W ocenie Sądu, materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że zmiana warunków podziału renty ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych nastąpiła od 27.02.2020r.

(k. 65), a nie jak twierdzi ZUS od września 2020r. Wtedy to C. S. i J. S., powołując się na postanowienie Sądu Rejonowego w Łasku z 19 lutego 2019r. wydane w trybie zabezpieczenia w sprawie III Nsm 69/19 ujawnili okoliczność, że są opiekunami prawnymi M. K.. W piśmie tym wnioskowali o weryfikację osób uprawnionych do renty rodzinnej i jej wysokości oraz że świadczenie to winno być przekazywane przez ZUS na rzecz wnuka M. K. w pełnej wysokości. W ocenie Sądu pismo to wyczerpuje znamiona wniosku o zmianę osób uprawnionych do renty rodzinnej i jej ponownego przeliczenia. Co więcej, okoliczność ustanowienia dla M. K. rodziny zastępczej została potwierdzona w piśmie do ZUS z 14 lutego 2020, skierowanym przez Sąd Rejonowy w Łasku w związku z toczącą się sprawą o alimenty przeciwko T. K.

(k.66). Uzupełnieniem wniosku z 27 lutego 2020r. było kolejne pismo C. S. z 11 września 2020, z załączonym doń postanowieniem z 19 lutego 2019r. wydanym w trybie zabezpieczenia o ustanowieniu rodziny zastępczej dla małoletniego M. oraz prawomocnym postanowieniem z 24 maja 2019r. o ograniczeniu władzy rodzicielskiej T. K. nad jego małoletnim synem M.. (k.71 -72).

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołanie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 74 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. 2023r., poz. 1251), wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna, z uwzględnieniem ust. 2-4. Renta rodzinna podlega podziałowi na równe części między uprawnionych. W razie ujawnienia okoliczności powodujących konieczność dokonania podziału renty rodzinnej po raz pierwszy lub zmiany warunków dotychczasowego podziału renty ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych organ rentowy dokonuje podziału świadczenia od miesiąca ujawnienia tych okoliczności. Przepisy art. 129 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. W razie ujawnienia okoliczności powodujących ustanie podziału renty rodzinnej przepis art. 133 stosuje się odpowiednio.

W myśl art. 73 ust. 1 pkt 1 i 2 w/w ustawy, renta rodzinna dla jednej osoby uprawnionej wynosi 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu, dla dwóch osób uprawnionych wynosi 90% świadczenia jakie przysługiwałoby zmarłemu.

Zgodnie z art. 107a ust. 1 ustawy, jeżeli do renty rodzinnej jest uprawniona więcej niż jedna osoba i jedna lub kilka z tych osób zgłosi wniosek o wyłączenie z kręgu osób uprawnionych do renty, prawo do renty rodzinnej ulega ponownemu ustaleniu z pominięciem tej osoby (osób).

Wniosek o którym mowa w ust. 1, jest okolicznością powodującą ustanie prawa do renty rodzinnej osób wymienionych w ust. 1. Przepis art. 134 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 2 stosuje się odpowiednio (ust. 2).

Ponowne ustalenie wysokości renty rodzinnej dla pozostałych osób uprawnionych do renty następuje od miesiąca, od którego wstrzymano wypłatę renty osobie, o której mowa w ust. 1 (ust. 3).

Na wniosek osoby, o której mowa w ust. 1, prawo do renty rodzinnej ulega ponownemu ustaleniu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca zgłoszenia wniosku (ust. 4).

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W ocenie Sądu materiał dowodowy daje uzasadnione podstawy do uznania, że w dniu 27 lutego 2020r., została ujawniona okoliczność powodująca zmianę osób uprawnionych do renty rodzinnej po zmarłej D. K., tj. że uprawnionym do renty rodzinnej po zmarłej D. K. jest jej syn M. K., a pismo z tego dnia stanowi wniosek złożony w trybie cyt. art. 74 ustawy emerytalno – rentowej i od tej daty zgodnie z art. 129 ust.1 ustawy powstało prawo do ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska odwołującego o prawie do przeliczenia świadczenia za okres wsteczny, tj. od 1 maja 2019r. , wywodzonego z faktu prawomocnego zobowiązania T. K. do zwrotu nienależnie pobranej części renty rodzinnej za okres od 1 maja 2019 – 30 września 2020r. , potwierdzonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z 7 czerwca 2022r.

Pobranie przez jedną z osób uprawnionych do części renty rodzinnej nienależnego świadczenia, nie powoduje automatycznie ponownego podziału renty za ten okres na rzecz pozostałych świadczeniobiorców (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 grudnia 2007 r. III AUa 2497/06) .

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał M. K. prawo do przeliczenia renty rodzinnej dla jednej osoby w wysokości 85% świadczenia jakie przysługiwałoby zmarłej D. K., od daty złożenia wniosku z 27.02.2020r., oddalając odwołanie w pozostałym zakresie na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c.